

BEM

Nr 3

Science Fiction-Fanzine

Redaktör: Tomas Cronholm, Rösjörtorpsv 3, 192 51 Sollentuna
Email tomas.cronholm@mbb.ki.se. Augusti 2001.

Skriet från fanzineträsket

Metanångorna ligger täta över fanzineträsket. Bara en ensam minotaur syns klättra upp mot de mondäna höjderna i fjärran. Den har redan passerat forum som alla trodde hade sjunkit under träskets yta. I de små dammarna hörs då och då några ankor skria, aynia! aynia! Kanske är det rädslan för de insektsögda monster som säkert vill hämnas. Andraplats, vad är detta? Nu när detta nästan blivit årsbok. Trots en del sura kommentarer fortsätter redaktören med helt inaktuella kongressrapporter också i detta nummer!

(något år senare...)

Inte bara årsbok utan t o m försenad sådan. Nu fick jag litet fart när jag läst Lennart Uhlins mail om förseningar i SFF-sändningen – kanske jag hinner! Ny deadline på lördag! Men tänk om kvaliteten blir lidande. Jag kör hårt som Bellis säger!

Den s k verkligheten har alltså gjort sig alldeles för mycket påmind det senaste året, vilket satt djupa spår i min fanniska aktivitet. Tyvärr har inte bara BEM blivit lidande utan jag har också dåligt samvete över att ha låtit de andra i kongress-

kommittén göra alldeles för mycket i planeringen av Fantastika 2001.

Att flytta fandom

Moving Mars är väl en sak. Men det kan inte mäta sig med Moving Fandom. Just hemkommen och lyckligen avduschad kan jag kort rapportera från två dagars flyttning av SFSFs, SF-bokhandelns och SAAMs prylar ut ur den tämligen klassiska lokalen på Västmannagatan. To say nothing of diverse enskilda fans säregna samlingar i de dammiga källarlokalerna. Nu flyttar fandom sitt högkvarter till ett lugnt förortskvarter i Tallkrogen. Visserligen också nu i en källarlocal, och något mindre, men definitivt trevligare. Sedan är förstås hyran mer acceptabel så där utanför stan. Aningen oroliga blev vi dock när vi kom ner i lokalen först eftersom det luktade mer än unket. Det skyller vi än så länge på ett torrt avlopp.

En fylligare skildring av flytten 19-20 augusti 2000 finns att läsa i Sextant nr 9, ett stilla avsomnat emailfanzine från Karl-Johan Norén som går att nå via Hans Perssons excellenta elektroniska fanzinebibliotek, <http://www.lysator.liu.se/~unicorn/fandom/fanzines/>. Lokalen har visat sig fungera, och har t o m varit platsen för en bokfrossa i våras.

2Kon i Glasgow - tunn men trevlig

Innan kongressen började passade jag och Carl-Mikael på att besöka ett whiskydestilleri. Efter en del problem med att hitta rätt bussbolag och buss på det gigantiska busstorget satt vi en trappa upp och kunde skåda ut över de skotska bergen. Väl framme kunde vi konstatera att Glengoyne destilleri var mycket litet och pittoreskt. Hur dessa destillerier kan försörja världen med maltwhisky är en gåta. Antingen är maltwhisky inte så populärt som vi tror här hemma, eller också sker tillverkningen egentligen i en fabrik i Glasgows industriområde. Jag kör nästan alltid bil när jag är i "UK" (härligt att köra på rätt sida!) men nu kunde ingenting hindra mig från att provsmaka. Det ledde också mycket riktigt till inköp i slutet av den guidade turen.

Men nu till kongressen. Ur en diskussion om "**research**" vaskar jag fram att det gäller att förföra läsaren och ge intryck av att man vet mycket mer om miljöer genom att plocka in några små detaljer. Det var Guy Gavriel Kay som hävdade detta och också påpekade att personerna själva knappast såg all smuts, dåliga tänder etc som vi skulle slås av om vi hamnade i medeltiden. Den andra hedersgästen var också en fantasyförfattare, Deborah Turner Harris, som berättade om de keltiska barderna.

SF diskuterades i alla fall när en panel tyckte till om **kandidaterna till AC Clarke Award**. *Cryptonomicon* sågades som både tråkig och inte egentligen SF. Den ansågs snarare vara "fiction about science". Stephen Baxters *Time* ansågs inte heller värdig priset eftersom det är en del av en trilogi. Vernor Vinge's bok för tråkig, och *Destruction* av Bruce Stirling kritiserades för att vara alltför politisk och sakna berättelse. Det hade däremot Kathleen Ann Goonans *The Bones of Time* men den var i stället för lång, och magiken i slutet var inte populär. Tanya Brown gillade den och jämförde med Connie Willis, och det låter ju bra. Justina Robsons *Silver Screen* ansågs

däremot vara en vinnare med slående språk och sannolika skeenden i en verklig värld, även om någon tyckte berättelsen samtidigt var enkel och överintellektualiserad med en deckarlik handling. Panelen enades om denna bok som trolig vinnare, men ansåg också att *Headlong* av Simon Inghs borde varit med bland kandidaterna. (Priset gick dock till Stirling.)

Hedersgästen Guy Gavriel Kay höll ett intressant föredrag om värdet av fantasy. Den har kritiserats som eskapistisk, men Kay menade att fantasy har möjligheter att bli mer universellt giltig än t ex en historisk roman, och därför kan den, paradoxalt nog, bli mer engagerande för läsaren. Han drog en parallell till folksagor som blir allmängiltiga just genom att handla om uppdiktade samhällen. En annan aspekt är att fantasy inte förlorar respekten för verkliga personer, som t ex kungar som faktiskt funnits. Han kritiserade "faction", t ex Joyce Carol Oates roman om Marilyn Monroe, som enligt en recension i NY Times ger hennes "true inner life".

En programpunkt handlade om ett engelskt TV-program om arkeologi, **Time Team**, som kritiserades för att plocka fram enbart det sensationella i fynden och gå förbi allt tungt arbete. Det lyste av avund hos den presenterande arkeologen om hur lätt det vara att få medel för dessa utgrävningar jämfört med de ordinarie. Kongressen avslutades med ett tråkigt framfört föredrag om var man kan tänka sig att **Ultima Thule** låg, och genom ett svagt resonemang blev slutsatsen att det hade varit en ö utanför Orkney som sjunkit i havet.

Carolina Gómez Lagerlöf och Karin Lundwall försökte tappert lära mig **keltisk dans** när den programpunkten dök upp. Kul hade jag, men det var först alldeles mot slutet som jag förstod ungefär vad jag skulle göra.

I den avslutande **feedback**-sessionen kritiserades inte programmet utan snarare efterlystes det. Som positivt lyftes fram att

det fanns en rökfri bar, medan det sågs som ett problem att ölet tog slut.

Rökning kan förresten vara värt några rader. Kongresskommittén för Fantastika 2001 gjorde ett försök att göra den kongressen rökfri. Vi diskuterade inte detta så speciellt mycket utan trodde att det inte skulle ställa till problem. När vi konstaterade att det faktiskt blev problem både för svenska men framförallt utländska deltagare, inrättade vi en rökhylla, vilket fungerade hyfsat. Personligen tycker jag (numera) att det är väldigt skönt att slippa tobaksrök. Samtidigt vet jag som tidigare rökare att det kan kännas självklart att ta en cigarett till ölet, och jag tycker att fandom så långt

det är möjligt skall vara tillåtande. Enklarest är det förstås när man som på jUnicon kan ha rökning ute men i omedelbar anslutning till lokalerna.

Glasgow hade en hel del annat att bjuda på än kongressen. Jag tittade på byggnader ritade av stadens stora arkitekt och designer, Charles Rennie Mackintosh, bl a konstskolan och ett hus som nu innehöll ett tearoom där jag tillsammans med ett antal andra svenska fans, Anna och Carolina Gómez, Jesper Stage, Karin Lundwall, Ylva Spångberg och Carl-Mikael Zetterling, fick underbara bakelser till vårt te omgivna av möbler, lampor och väggpåsar i den speciella skotska jugendstilen.

Carl-Mikael Zetterling, Anna (skymd) och Carolina Gómez Lagerlöf, Jesper Stage, Karin Lundwall och Ylva Spångberg dricker afternoon tea

Confuse 2000

Egentligen hade jag inte tänkt åka på Confuse. Jag kände mig stressad av mondän och tyckte att det kunnat räcka med 2Kon och NasaCon. Britt-Louise Viklund berättade dock att jag redan var inplanerad i programmet, så det var förstås bara att åka. Och det ångrar jag absolut inte; det var utomordentligt trivsamt. Nackdelen med det sena beslutet var att jag inte fick rum i

"kongresshotellet" Scandic, utan fick nöja mig med att bo inne i stan. Så här drygt ett år senare försöker jag rekonstruera mina intryck och reaktioner utifrån bristfälliga minnen och anteckningar. Särskilt bristfälligt verkar det vara för fredagen, men jag minns att jag uppskattade panelen om **fanfiction** som onekligen är en märklig företeelse.

På fredagkvällen berättade Nanna Alroth om **Edgar Allan Poe** och hans livsöde. Thomas Disch lyfter fram honom som SFs grundare, men definitivt utan att hylla honom, i *The dreams our stuff is made of*. Nanna reciterade också "The Raven" med verklig inlevelse.

I den "**Neofanniska Tribunalen**" fick vi veta att neos lockats till Confuse på mycket varierande sätt: Annonser, via kompisar, via nyhetsgrupp. Detta kan vara viktigt att veta när man planerar en kongress! Bra med bred information i alla kanaler. Det kom också fram att man hade önskat sig mer information om vad en SF-kongress är, men också att man räknat med att träffa likasinnade, toleranta mot olika åsikter, men med SF som centralt intresse, och att detta infriats. Som risker för fandom pekade man på bristande SF-intresse hos fansen som bara umgicks, och ännu mer på bråk mellan fans.

Hedersgästen Stephen Baxter intervjuades av Hans Persson och Magnus Redin, och berättade att han "alltid" författat, först för sina syskon. Han har influerats av många SF-författare och har ett bibliotek fyllt av klassiker som Asimov, Heinlein, van Vogt och Clarke. Som författare funderar han på hur texten fungerar när han läser.

Baxter menar att han extrapolerar snarare än bluffar med vetenskapliga fakta. Att ta fram relevanta fakta tar tid – det kan handla om det viktorianska England eller mammutar, men han försöker ge trovärdighet. Genrens bästa format är lång-

novellen, men redaktörerna vill ha längre verk. Där håller jag bestämt med och kan bara beklaga att han känt sig tvungen att fylla ut en bok som Moonseed med långtråkiga berättelser om misslyckade äktenskap.

Rickard McKinney var en gäst vid kongressen och han talade om ett avhandlingsprojekt som han sysslat med en längre tid. Den kommer att behandla skildringen av **artificiellt liv** i modern SF. Han presenterade en hel del intressanta frågeställningar men gav knappast några svar eller analyser av litteratur utifrån dessa, och tyvärr måste jag erkänna att jag tvivlar på att projektet någonsin kommer i hamn.

I paneldebatten "**The Dark Side of the Force eller Vem älskar Luke Skywalker?**" kom deltagarna fram till att onda personer blir intressanta genom att de är aktiva och kämpar mer än de goda. Dessutom är det skönt att leva ut sina egna frustrationer mot chefen genom att se den grymme hjälten slå ihjäl och stycka! För att bli intressant skall hjälten pendla mellan att vara ond och god.

Panelen om **SF i populärkulturen** förgylldes av Andreas Björklind som hade tagit med Pokémondockor. Andra tydliga tecken på SF-inslag i populärkulturen var en utställning med Alien och annan filmrekvisita som samtidigt pågick i Linköping. Att det tar lång tid för SF-idéer att tränga fram från magasin och pocketböcker till film och popvideos finns det naturligtvis många exempel på; här lyftes Britney Spears video "Whoops I Did It Again" fram. Panelen diskuterade möjligheter att utnyttja kontakter med närliggande populärkultur som t ex den norska Multicon 2000. Det kanske man kan säga att man gjort vid Nasacon 2000 och Fantastika 2001, där ju Star Trek-fans och Babylon 5-fans varit med och hållit i delar av programmet. Inte för att jag är speciellt road av dessa inslag, men kanske några därifrån kan hitta något i övrig SF genom att lyssna på en panel.

Lennart Uhlin framförde att vi kan tacka SF-boomen på 60/70-talet för att en hel del bra SF kom ut – men det undrar jag;

skälen till New Wave är nog mer komplexa. En trevlig artikel om den av Robert Silverberg finns förresten i Asimov's #3-4 (2001).

"Läsarnas panel" var riktigt matnyttig för oss som läser böcker. Den inleddes med

frågan hur man skall välja bok. Magnus

Olsson (ovan) letar rekommendationer, och Ninni Pettersson (ovan) tipsade då om internetdiskussioner där man kan hitta folk med ungefär samma smak. På Alexit.com rangordnar man böcker och kan läsa resultaten i form av "de som gillar den här boken gillar också denna", vilket ger träffsäkerhet, men det finns förstås risk för att man inte hittar något nytt. Själv ser jag det som en stor risk, men jag har inte provat webbsiten så jag skall kanske inte uttala mig. Johannes Berg och Ninni försäkrade att det inte var någon risk.

Hur gör man då praktiskt för att kunna läsa så mycket som möjligt? Förutom att läsa på bussen och i badkaret rekommenderade Tommy Persson (ovan) att man läser när man går, men Ninni tyckte att hon mätte illa av det. Magnus föreslog som lösning att projicera texten på glasögonen så att man slipper gå med huvudet nedböjt. Man kan förstås läsa medan man äter, men det går bäst om man äter med pinnar, eller som Roger Klein föreslog, har maten på tub.

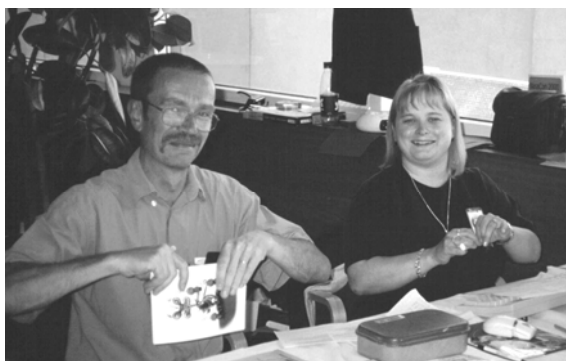
Kan man läsa böcker en gång till? I alla fall Ninni, om språket var bra. Hon skriver också kommentarer till vad hon läst, ungefär som red.!

Ninni var också mycket aktiv i en panel om **bokomslag**, som hon ägnat en 3-betygsuppsats i konstvetenskap. Hon konstaterade att omslagen blivit mycket mer föreställande i dag jämfört med på 60-talet. Richard M. Powers surrealistiska bilder försvann på 70-talet. Roger Klein menade att konsten numera är frikopplad och ses på gallerier, och Kristina Knaving förde fram att det var en väldigt ny (och fick man intryck av, egendomlig) idé att konsten innehåller ett budskap i sig själv; före ca 1900 fick konstnärer i uppdrag att illustrera.

Konst som bärare av eget budskap eller som illustration fick jag tillfälle att diskutera med Kristina nere i puben. Trivsamt! Och det kan man definitivt säga om hela kongressen, så jag är redan anmäld till Confuse 2002.

Nasacon 2000

Nasacon, som i Uppsala vann omröstningen om Swecon 2000 över Confuse, hade en helt annan karaktär. I stället för en studentikos herrgård i utkanten av Linköping var lokalen nu det vräkiga Scandic Hotel vid Slussen i Stockholm, och det seriösa programmet var nu uppblandat med Star Trek-filmer och shower.

Anders Reuterswärd och Åsa Anderbalk lägger sista handen vid kongressboken.

Kongressen startade ute i Hagsätra på Bio Focus där jag lyssnade på en diskussion om **filmöversättning** och sedan deltog i en om **över- och underskattad SF** tillsammans med hedersgästerna John-Henri Holmberg och Brian Stableford. Vi började med de som vi ansåg var underskattade, och där lyfte Brian Stableford omedelbart fram Barrington J Bayley, och jag kunde inte annat än instämma. Eftersom han skriver i stil med van Vogt kom vi in på att också han var underskattad, i alla fall i sina tidiga verk som kom att skymmas av de senare och hans sjukdom. Stableford fyllde på med Charles Harness, som i alla fall är tillräckligt okänd. John-Henri nämnde som favoriter Erik Frank Russell och John Barnes. Bland de vi ansåg vara överskattade var vi helt överens om Orson Scott Card, som ofta framför en bisarr moral. Jag fick mindre gehör för Arthur C Clarke, medan det var lättare att enas om Isaac Asimov även om han också betytt oerhört mycket för genren och för att introducera nya läsare.

På lördagmorgonen lyssnade jag först på en panel kallad "**Science in Space**", men

den hamnade omedelbart vid sidan när moderatorn Anders Palm tog upp robotar som han tror kommer att vara de som först möter aliens. Brian Stableford hängde på med att konstatera att humanoida robotar kanske är en bra idé – man kanske måste ha händer för att kunna se och korrelera syn och känsel för intelligens. Genom att robotar är okänsliga för vakuum och tyngdlöshet är de idealiska för utforskning av rymden. Samtidigt påpekade han att det finns andra typer av robotar i dag, t ex de som analyserar fram sekvensen i det mänskliga genomet, och ickehumanoida robotar i form av t ex kackerlackor kanske är mer ändamålsenliga. Speciellt om de är biologiska, och Stableford föreställde sig att genmodifierade insekter kan bli mycket användbara. I utvecklingen av dessa är det en fördel att de är så instinktsbaserade ("hard-wired") och har korta generationer.

När till slut rymdresetemat kom in på allvar menade Stableford att vi först måste få kraftigt förlängda liv så att vi inte har så bråttom att komma fram. Det dröjer nog en à två generationer. I SF är rymdresorna med inte för att de är sannolika utan för att de ger bra historier.

Anders Palm undrade om vi vill möta aliens, men Stableford tyckte att det stora problemet var att vi inte märker något av dem. "If we are not alone, then where the hell are they?" Kanske liv är oerhört sällsynt.

En författarpanel, "**Writing Is A Way Of Life**" leddes av Ahrvid Engholm. Vi fick veta att Niklas Krog delar ut tidningar på morgonen och sedan skriver 5-6 timmar, och Brian Stableford skriver också "på arbetstid". Skälen till att skriva var olika: Berättelse i huvudet som måste ut, eller för pengar. Carl-Johan de Geer påpekade att han fick mer betalt för ett kåseri eller krönika än för en bok, och konstutställningar ger ingenting.

Författarna var överens om att boken kommer att fortsätta existera och inte

försvinna på grund av nätet. Stableford påpekade hur viktiga böcker och berättelser blivit och parafraserade panelens titel – Life Is A Way Of Writing. Medeltidens människor hade inte det inre liv vi har idag; det krävs berättelser. Vi är till stor del "products of fiction".

Paneldebatten om **ledarskap** under Britt-Louise Viklunds ledarskap blev innehållsrik. John-Henri Holmberg påpekade att det är lättare att få personer att lyda hjälten i en bok än i verkligheten, eftersom författaren kontrollerar allt och t ex kan göra motargument precis så svaga att de inte håller. Carl-Mikael Zetterling kommenterade att författaren, som Greg Bear i *Moving Mars*, kan låta en dator utvärdera hur man bäst bör styra och den kommer då naturligtvis fram till att USAs konstitution är den bästa. Diskussionerna kom slutligen in på Star Trek som naturligtvis försvarades av Peter Söderlund mot attacker av John-Henri som menade att Star Trek nu är antitesen till SF som litteratur, där kravet är att berättelsen skall handla om förändring.

I paneldebatten "**Gattaca – our future?**" deltog Brian Stableford, John-Henri Holmberg och Carolina Gómez Lagerlöf med mig som moderator. Först var vi inne på vilket utseende och egenskaper som föräldrar skulle välja om det var möjligt, och Carolina trodde att alla skulle vilja ha långa barn. Att alla skulle vilja välja bort sjukdomar kändes inte kontroversiellt. Brian Stableford och John-Henri var helt ense om att man måste tillåta föräldrarna att välja, medan Carolina nog ville att "samhället" skulle delta på något sätt. En fråga från publiken satte föräldrarnas frihet att välja på sin spets: Kvinnlig omskärelse är

ju förbjuden men skulle föräldrarna kunna tillåtas att i stället få motsvarande förändring genom genmanipulation? Vi kom också in på vad som styr intelligens och viljeliv, eftersom en central del i filmen är att generna inte påverkar detta. Vidare diskuterades det moraliska i att bluffa sig igenom hälsotester, också något hjälten i filmen gjorde. Det blev en livlig debatt med auditoriet.

Kongressgeneralen **Wolf von Witting intervjuade Stableford** och fick fram en hel del om hans tankar bakom de berättelser han skriver. De handlar nu mycket om emortalitet, dvs kraftigt förlängt liv. Jag kan hålla med om det sannolika i en sådan utveckling; åldringsfenomen kommer säkert att kunna hanteras medicinskt i en snar framtid. Stableford delar upp sitt författande i en tidig period, 1969-82, då han mest skrev space opera. Därefter gjorde han ett uppehåll på 5 år då han skrev faktaböcker, och kom sedan tillbaka som seriös SF-författare.

Brian Stableford gav också ett innehållsrikt hedersgästtal i form av en föreläsning om berättelser om den **mycket avlägsna framtiden**.

Anders Bellis intervjuade fanhedersgästen, John-Henri Holmberg. Vi fick höra om hans alias Carl J Brandon Jr som gav ut Zlewwy, om hans mödor kring den stora conen Scancon 76 som han förberedde tillsammans med Per Insulander under två år, och om hur studentikos humor fördes in i fandom i form av Witterhetssällskapet Din Ven Fandom.

Bokhyllan

Som mina läsare är väl medvetna om finns det en del praktiska problem med att vara fan. Ett av dessa är var man skall göra av sina böcker. Jag kan nu inte med gott samvete längre undanhålla fandom min

lösning på problemet. De fans som klättrat upp till mitt residens har redan sett det men kanske ändå behöver veta några detaljer för att pröva hemma.

Min första lösning, när de inköpta bokhyllorna var fulla, var att sätta upp en enkel hyllrad längs taket, med konsoler under. Här kan jag varna för kommersiella konsoler som även om de ser stadiga ut ändå inte klarar riktigt tung litteratur. Annars är detta en bra lösning för inbundna böcker.

Pocketböcker däremot, som ju har en hyggligt enhetlig storlek som dessutom är betydligt mindre än den standardbok som kommersiella bokhyllor är designad för, trivs bäst i skraddarsydda och väggfasta bokhyllor som tillverkas på följande sätt: En lämplig tom väggyta identifieras och mäts upp. På brädgården införskaffas lagom mycket brädor av planhyvlad fur, med dimensionerna 115 x 15 mm. Gavlarna anpassas genom ursågningar för t ex golv- och taklister, och hyllorna sågas till. Bräderna sandpappas om nödvändigt och oljas in med linolja – som när det torkat är helt ofarligt för böckerna! Gavlarna skruvas fast med vinkeljärn i väggen (kan antagligen spännas fast mot taket också om man inte vill/får/törs skruva i väggen). Är man estet kan man göra en sockel längst ner som den understa hyllan vilar på. Hyllorna i övrigt sätts fast på lämpliga ställen (210 mm hyllplan till hyllplan passar de flesta pocketböcker) med hjälp av bladskruv som består av ett bleck med två hål och en gängad pinne i ena änden. Bladskruven inhandlas hos Lundell och Zetterberg, se dock nedan!

Den skruvas in i gavlarna och hyllan läggs på samt skruvas fast underifrån – hyllan har då inte någon möjlighet att skruva sig som den annars gärna gör hur bra SF-böcker man än ställer på den (testat). Hyllorna kan vara åtminstone 80 cm breda, troligen mer om gavlarna är ordentligt fästa i väggen.

Med ett något mindre hyllavstånd och 140 mm breda plankor får man en utmärkt hylla för sina CD-skivor. Liksom för böckerna får man en kompakt förvaring utan att hyllan tar upp nämnvärt mycket av golvet.

Nu hoppas jag bara att fansen ändå får ett överskott av böcker som måste utauktioneras på kongresserna. De sessionerna vill jag inte vara utan!

Och så kan det mycket väl bli. När jag nu i sommar skulle utöka mitt bokhyllsbestånd efter att ha upptäckt oanvända ytor bakom några dörrar blev jag grymt besviken vid besöket på Lundell & Zetterberg – de hade slutat föra bladskruvarna! Och jag hittar dem inte någon annan stans heller. Det har dock visat sig att i just det aktuella fallet kan det kanske gå med en enklare lösning, nämligen att helt enkelt skruva genom gavlarna in i hyllplanen och sedan skjuta in hyllan i den lilla nisch som jag hittade. Teoretiskt är det förstås möjligt att göra så även om utsidorna är synliga, men ack så oestetiskt.

Respons

Också denna gång har jag lyckliggjorts med LoC och andra tillrop. Mats D Linder undrade dock om han skulle låta bli att skriva LoC eftersom det brukade leda till att det aldrig mer kom något nummer av fanzinet i fråga. Här kommer alltså ett levande bevis på att så inte är fallet! Och det är väl lika bra att låta Mats inleda:

Mats Dannewitz Linder:

Tack för BEM nr 2, som jag läste med stort intresse. Till skillnad från somliga hyperfans tycker jag inte alls att det var torrt med de sakliga redogörelserna från Aussiecon. För mig var de mycket givande förutom att jag blev mycket avundsjuk för att jag inte kunde vara med...

Det var framför allt en sak som grep mig i BEM 2, och det var inte någonting som du skrev utan Johan Anglemark, och närmare bestämt något som han skrev att Lars-Olov sa:

”På frågan om när det var roligast i fandom svarar Lars-Olov ’nu faktiskt’.”

[En liten korrektion och förtydligande: Även om Johan förekommer i titeln så gjorde han bara intervjun – jag skrev all text. Däremot har jag försökt skilja ut mina kommentarer genom att sätta dem i klamrar /red.]

Jag är en gammal fan som numera bara rör sig i fandoms utkant och upplever den i andra hand, via fanzinen (och inte ens så mycket har jag gjort under tiden ca 1985 – ca 1995), och detta uttalande gick rätt in i hjärtat på mig. Vid mina fåtaliga gästspel in corpore i fandom de senaste åren – ja, de senaste 20 åren vill säga – har jag nämligen aldrig tröttnat på att framhålla att ”det var bättre förr”. Och nu säger Lars-Olov att jag har fel.

Det har jag förstås. Vad jag egentligen alltid har menat är att *för mig* var det bättre förr. Och förr, det var de magiska första ungefär fem åren i fandom; näst bäst var de följande fem. Dvs ungefär tiden 1964–75. Det var kul sedan också, men jag var inte lika mycket inne i det. Det blev så mycket annat som kom i vägen. Du vet själv hur det är.

Samtidigt läser jag Anders Bellis skvallerspalt i SFF-Bullen 115 om hur folk fyller år och gifter sig och träffas av alla möjliga anledningar och där finns namn på fans som jag känner personligen (inte många!) och fans som jag har läst om (och av) och även om jag ju inte ser att Lars-Olov är med särskilt ofta (och inte Tomas Cronholm heller) så känns det som att jag har missat nånting.

Ja, inte egentligen själva festerna i sig utan umgänget, kontakterna, kamratskapet.

(Samt SFF-bullarna 116 och 117, som jag inte kan hitta.)

Det känns alltså lite vemodigt. Min gamla fandom, den ”bästa” fandom, är borta; det finns en ny, kanske med samma

magi för dem som är med... men det är inte jag.

Och jag måste ju säga det (som jag har sagt så många gånger förr) att de där första åren i sf-fandom – det finns nog ingenting i mitt liv (jag bortser då från sådant som har med den nära familjen att göra) som kan jämföras med det. Och då inser jag också att den tiden kan aldrig återupplevas, inte av mig, säkerligen inte heller av Lars-Olov, John-Henri eller dig. Det blir aldrig samma sak igen.

Men rent objektivt, som man säger, har jag ingen som helst anledning att betvivla vad Lars-Olov säger. Fandom av i dag är stor och livaktig – se bara på de många och förhållandevis stora kongresser som numera arrangeras varje år! – och man kan verkligen inte ens klaga på fanzineutgivningen längre.

Det är nog bara två saker som saknas. (1) Jag. (2) Allvarligt talat: Den där känslan av att stå utanför och vara lite grann paria – den är ju i sig ingenting alls att stå efter, men jag tror ändå att den innebar att det var nånting alldeles extra när man upptäckte att man inte var ensam, att det faktiskt fanns andra människor som delade detta brinnande intresse för sf. (För det *kan* väl inte rimligen vara så att dagens nytillkomna fans inte hade en ånning om att de inte var unika?)

Dinosauriehälsningar från

Mats

malinder@pop.algonet.se

[Faktum är att jag håller med Lars-Olov, och det på två sätt: Rent allmänt fungerar fandom mycket väl just nu. Striderna är måttliga och alla verkar vilja hjälpas åt och vill få till trevliga arrangemang. Fanzines finns av alla sorter, från oerhört seriösa (Minotauren) till ädelfanniska (Folk och fans i landet Annien). Fansen reser i grupp till påskkongresser. Etc. För min egen del fungerar fandom också bra just nu. Jag trivs med de fans som jag brukar träffa, jag har eller börjar skönja fritid och frihet från egna krav på mig och min karriär, och jag tycker fortfarande att det är kul att läsa SF.

Som ung och storögd neo vågade jag inte vara mig själv så som jag kan det i dag. Min neofanniska period var mycket kort, och den utvecklades inte till ett riktigt fanniskt kamratskap så som du beskriver det. Det hade säkert varit kul men är ingenting att grubbla över i dag, speciellt inte som jag som sagt håller med Lars-Olov om att fandom är bäst nu!]

Per Bergstedth:

Hej, Tomas och tack för BEM Nr 2...

...det vill säga tack för ett fanzine som får mig att vilja fortsätta läsa SF. Kongressrapporter tycker jag nästan alltid är roligt och intressant att läsa, men de får i BEM verkligen den extra krydda som jag tycker skiljer en bra sådan från en mindre bra. De innehåller så mycket matnyttigt av presentationer och egna kommentarer att jag i och med läsandet av BEM upplever den SoW man annars kan finna i riktigt bra SF. En SoW över fandom och detta är fandom då den är som allra bäst, tycker jag. Jag tycker att BEM hjälper till att främja en fortlöpande dialog om och kring Science Fiction och det är väl ur behovet av en sådan dialog som fandom har sin källa, inte sant?

För att runda av det hela; jag riktigt myser då jag läser BEM. Tack för det!

Med vänlig hälsning
Per Bergstedth
Tegelbruksvägen 21-23
126 34 Hägersten

[Kongressrapporterna som verkar ha glatt både Per och Mats har inte fått samma jublande mottagande av Johan Anglemark, som i *Minotauren* nr 6 tycker att jag borde ha syns mer själv i referaten från kongresserna. Också Hans Persson efterlyser reflektioner och egna åsikter i sin fanzinerecension i *SFF-Bulletin* 119, men skriver samtidigt att han är "en sån där sercontyp som uppskattar sånt här, så det är helt OK". Ahrvid Engholm är klart positiv i en kommentar på sverifandomlistan: "Det är en bra sak att

skriva en riktigt lång, uttömmande rapport från Aussiecon, där vi t o m får referat av många paneler. Det känns nästan som om man var med." Alla synpunkter, positiva såväl som negativa, smyger sig in i mitt undermedvetna och kanske de påverkar innehållet i fanzinet. Vem vet?

Karl-Johan sällar sig till referat-kritikerna i ett LoC som mest behandlade 1:an.]

Karl-Johan Norén:

... För att göra det mer konkret kring tvåan, så tror jag att det hade varit bättre om du hade koncentrerat dig på några av panelerna och skrivit fylligare kring dem med mer personliga kommentarer och betraktelser, både om ämnet för panelen och vad som sades på den, precis som du gör med Connie Willis i ettan.

Nu väntar vi bara med spänning på Lars-Olovs fanzinedebut! Kanske ett foto-fanzine om 50-talets fandom?

Venligen
Karl-Johan Norén
Sorög. 101 2tr
164 47 Kista
kjn@bredband.net

[Lars-Olovs fanzinedebut trodde jag att du missat. En djupdykning i garderoben (där jag förvarar gamla fanzine i vinkartonger, de är utmärkta!) visade dock att jag kanske har fel. Rune Forsgrens fanzineindex 1954-73 listar inte Lars-Olov som redaktör. Det mitt usla minne höll fram var att Lars-Olov var kassör i Kapten Frank-klubben, som under redaktion av Bengt-Olof Ringberg gav ut fanzinet *Future Fan*. Men kanske Lars-Olov har varit redaktör för någon senare *SF Forum* t ex?

Nästa brevskrivare hör till dem som gillade panelreferaten:]

Jonas Ahlberg:

Hej igen!

Tack för BEM nummer 2

Äntligen ett seriöst fanzine! Kul att läsa om dina intryck av panelerna. Fick många tips om nya böcker att läsa.

En idé slog mig. Skriv om böcker du tycker vi skall läsa! [I ett uppföljande mail förtydligar Jonas sig:]

Vad jag menade var naturligtvis att du skall skriva lite längre recensioner. 5 rader är lite väl snålt och jag skulle önska mig en lite längre genomgång, kanske av en eller ett par böcker, varje gång. Speciellt om sådana böcker som är läsvärda och värdefulla bidrag till genren.

ha det!

Jonas

jonas.ahlberg@jonasweb.nu

[Långa eller korta recensioner? Förutom att det tar mer tid att skriva (och läsa!) långa recensioner och att bra recensioner går att hitta i t ex *Foundation* och i

magasinen så tycker jag faktiskt själv att det är rätt underhållande att läsa kommenterade boklistor som det ju snarast är frågan om här. Jan-Erik Zandersson excellerade i detta i sitt fanzine *För långa vinternätter* och han uppskattar mycket riktigt mina bokanmälningar i ett översvallande LoC som tyvärr är DNQ. Kom igen Jan-Erik, låt oss få läsa vad du tycker om böcker du läst! I ett eget fanzine eller i någon annans – t ex i BEM.]

WAHF: Bertil Mårtensson ("högst trivsamma fanzines), Johan Karlsson Björk ("Detta var en ny värld, många egendomliga begrepp, men roligt att göra bekantskap."), Anna Åkesson ("mer kompakt informationspackat och lite mindre rent roligt än förra numret").

På tal om LoCs förresten. Under årens lopp har jag skrivit några själv men kanske ännu mer utlovat att det "snart kommer ett fylligt LoC". Det känns därför befriande att några medfans behandlar mig på samma sätt!

Böcker

Till Bellis m fl vill jag säga att jag inte bara läser SF. I något kommande nummer hoppas jag komma in på litteratur som inte på något sätt kan betraktas som spekulativ. Här kommer det nog med några gränsfall.

Jerome K. Jerome: Tre män i en båt. Klassiker, och absolut inte SF. Riktigt rolig att läsa, och en hel del platser man varit på som dyker upp. Att jag fick för mig att läsa den beror förstås på Connie Willis *To Say Nothing of the Dog*. Det kunde i och för sig också ha berott på Robert Heinleins *Have Spacesuit Will Travel*, men den läste jag för länge sedan. Kanske dags att läsa igen faktiskt.

Gregory Benford: Against Infinity. Missvisande namn på en riktigt häftig hård SF-roman, med en bisarr alien men framför

allt en kraftfull skildring av Ganymedes och liv under extrema betingelser och (ändå?) engagerande människoöden.

Norman Spinrad: Agent of Chaos. Hoppades jag på skulle handla om demokrati, men det var mer en spännande thriller i SF-dräkt. I och för sig fullt läsvärd, men kanske inte så tänkvärd som förordet ville göra gällande.

Norman Spinrad: Lord of the Swastika. SF-roman som utges vara skriven av Adolf Hitler när han var SF-författare i New York. Stilen gör boken rätt onjutbar, men innehållet är fascinerande: Tredje rikets historia parafraseras som en framtida dröm av Hitler. Efterordet är mycket njutbart, även om en del öppna dörrar slås in. Raketer och tanks som fallossymboler, den tragi-

komiska sammanblandningen av kommunister och judar, och att hålla genpoolen ren. Dessutom kommer nazisterna som motorcykelgäng liknande Hell's Angels. Ett mästerverk i genren spökskriven parallellvärld.

R.A. Lafferty: Lafferty in Orbit. Novellsamling, helt enkelt Lafferty-noveller från Damon Knights originalantologi Orbit. Absurda noveller med anknytning till SF, men definitivt inte alltid renlärig SF. Tyvärr alltför många feltryck, uppenbarligen beroende på att man scannat in originaltexten och sedan inte korrekturläst ordentligt. Trist, för annars finns en hel de pärlor här.

Theodore Sturgeon: A Touch of Strange. Novellsamling med humoristiska äkta SF-stories med udd. Har knappast åldrats!

John E. Muller (R.L. Fanthorpe): A 1.000 Years On. Inte riktigt så dålig som jag väntat mig. Språket var svulstigt och repeterande, personerna illa tecknade och handlingen osannolik, men berättelsen hade ändå viss charm och spänning.

Connie Willis: To Say Nothing of the Dog. Klart rolig pastisch på Tre män i en båt, och med intressanta personer och händelser. Måttligt SF-inslag, som var ungefär det samma som i t ex *Doomsday Book*, dvs tidsresenärer från ett framtida Oxford studerar historia. Detta är bokens svaghet och det är något förvånande att den vann Hugo. Liksom i *Doomsday Book* är inte skildringen av det framtida Oxford särskilt lysande.

Inger Edelfeldt: Beträktandet av hundar. Får komma med eftersom författaren förekommit på SF-kongresser och gjort bokomslag åtminstone till fantasy. Berättelsen är en fascinerande beskrivning av en psykopat inifrån, med tankar så att man trots allt kan känna igen sig, framfört i en mästerlig språkdräkt.

Michael Swanwick: Jack Faust. Samtidigt allegoriskt och närvarande om kampen mellan natur och vetenskap, eller mellan gott och ont. Inte så rätt igenom lyckad som roman, med alltför osannolika personligheter, men ändå rätt fascinerande.

Gregory Benford: Cosm. Utmärkt hård SF, men riktiga människor i en intressant miljö. Initierad skildring av den akademiska vardagen, naturligtvis med en hel del extra spänning inlagt. Och en kul SF-idé med konstruerade kosmos, rena trettiotals-SF men i 90-talsdräkt!

Robert Charles Wilson: Darwinia. Rätt kul idé att kasta större delen av Europa in i det förflutna med dinosaurier och ormbunksträd. Men tyvärr inte så väl genomfört. Konstig påklitrad förklaring, dåligt utnyttjade miljömöjligheter och rätt tråga typer. Jag blev faktiskt rätt besviken.

Robert J. Sawyer: Factoring Humanity. Utmärkt SF-roman med matematik som huvudsaklig vetenskap. Dessutom engagerande personer. Kul tanke att kommunicera mellan människor via en ytterligare dimension, något man ju läst förr men som här är mycket skickligt och nästan sannolikt utvecklat.

Michael Swanwick: In the Drift. En inte särskilt märklig katastrof-SF-roman om livet i USA långt efter en kärnkraftolycka i Harrisburg. Men hyggligt välskriven förstås, och rätt spännande.

Kent Björnsson, red.: Svenska monster och annat otyg. Riktigt trevlig novellsamling, och denna gång välproducerad. Mest intryck gjorde Rickard Berghorns två noveller och Stina Edelfeldts psykologiska rysare.

Majgull Axelsson: Aprilhäxan. Medryckande och samtidigt otäck skildring av tre adopterade systrar och en gravt handikappad kvinna, med ett lätt fantastiskt inslag. Det som imponerar är skildringen av mänsklig förnedring, av relationer, och av sjukvården. Väl värd sitt Augustpris!